

Ankom
Stockholms läns landsting

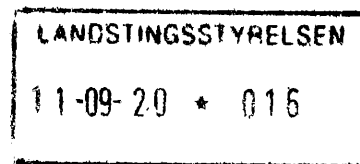
2011-09-02

Dnr:

2011-09-02

LS 1105-0701

Landstingsstyrelsen

Motion 2011:15 av Johan Sjölander (S) om att använda sig av en folkbildningskampanj för att förebygga självmord

Föredragande landstingsråd: Birgitta Rydberg

ÄRENDET

Motionären förslår att exempelvis föreningsliv, studieförbund och religiösa församlingar involveras i en folkbildningskampanj för att förebygga självmord.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Antalet självmord i Stockholms län är ungefär 300 per år och varje år gör cirka 3 000 personer självmordsförsök. Det kan jämföras med antalet trafikdödade som är 30 personer per år. Självmord är den vanligaste dödsorsaken bland män i åldrarna 15 – 44 år och bland kvinnor i åldrarna 15 – 24 år.

Hälso- och sjukvårdsnämnden fastställde den 12 april 2011 en *Handlingsplan nollvision suicid i Stockholms län*. Självmord, självmordsförsök och självdestruktivt beteende är ett folkhälsoproblem. Handlingsplanen gäller för olika verksamheter inom vården; inom akutsjukvården, den somatiska vården i övrigt, den psykiatriska vården och den geriatriska vården. Handlingsplanen är den första i Sverige som gäller för ett helt landsting.

Nollvisionen för suicid – som Landstingsfullmäktige antagit – är en viktig ledstjärna för arbetet inom sjukvården. Psykisk störning och missbruk är vanliga riskfaktorer vid suicid. Depression och socioekonomiska faktorer är mer utpräglade riskfaktorer.

Antalet självmord varierar mellan olika delar av länet samt mellan kön och ålder. Det finns goda kunskaper om hur självmord kan förebyggas. Handlingsplanen är ett underlag för att omvandla dessa kunskaper till riktlinjer för det praktiska arbetet inom vården med syftet att kunna genomföra visionen. Det är viktigt att olika delar av vården samarbetar för att handlingsplanen ska kunna förverkligas. En sammanställning över kunskapsläget när det gäller suicid har tagits fram.

Förebyggande av självmord är ett komplicerat arbete som – förutom sjukvården – berör flera organisationer och myndigheter i samhället. Det förebyggande arbetet rör förändringar av attityder, synsätt och arbetsinnehåll för olika personalgrupper. Det finns ett vårdprogram på vuxenområdet och ett arbete planeras för att ta fram ett vårdprogram för barn och ungdomar. Maria Ungdom har nyligen uppdaterat sitt vårdprogram för barn/ungdomar när det gäller suicid.

En kommunikationsplan har tagits fram när det gäller vuxna. En kvalitetsuppföljning av vårdprogrammet kommer att göras genom vårdens journaldokumentation. Beställaren kommer att följa upp vården genom några olika parametrar. Handlingsplanen har ett kort och ett långt perspektiv. Det längre perspektivet sträcker sig 3 – 5 år framåt i tiden.

I handlingsplanen betonas vikten av samverkan med andra aktörer i samhället. De ska bjudas in för att följa arbetet och stimulera till ett lokalt ansvarstagande. En grupp föreslås bildas med representanter från olika samhällssektorer för att följa genomförandet av handlingsplanen. Modeller från Jönköping och Vancouver om samverkan kommer att tillämpas i Stockholms län. Dessa modeller bygger på samverkan mellan sjukvård, polis, räddningstjänst, frivilligorganisationer/patientföreningar m fl. En brukarrevision planeras. Hur samarbetet ska fördjupas med olika frivilligorganisationer kommer att växa fram under arbetet med genomförandet av handlingsplanen.

Nationell Prevention av Suicid och Psykisk ohälsa vid Karolinska institutet (NASP) har medverkat i utarbetandet av ett antal kunskapssammanställningar för att främja suicidprevention. Exempel är stödmaterial för media, lärare/skolpersonal, för personer som startar efterlevandegrupper, för personal inom kriminalvården samt för olika arbetsplatser.

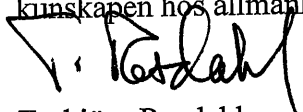
Brukar- och anhörigföreningar har stor erfarenhet och kunskap om patienters psykiska situation, suicidförsök och suicid. Föreningarna bör involveras i utbildning av vårdpersonal. Det finns mellan 5 och 10 föreningar som sjukvården har närmare kontakt med.

Ett projekt som pågår i södra Stockholm är *Noll självmord i Stockholms län*. Syftet med projektet är att ge personal och allmänhet goda kunskaper för att kunna stödja personer med självmordstankar. Utbildningsinsatser har genomförts för att stärka personal inom vård och socialtjänst som möter självmordsnära patienter. Självmordsriskerna är höga i övergången från en vårdform till en annan. Anhöriggruppen SPES har medverkat aktivt i arbetet och varit referensgrupp. SPES har gett projektgruppen vik-

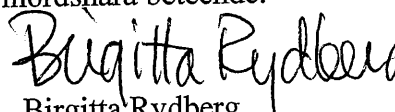
2011-09-02

LS 1105-0701

tig kunskap. Det är angeläget att alla som möter självmordsnära personer har rätt kunskaper och vet hur man ger stöd. Allmänheten – främst anhöriga och patienter - har bjudits in till föreläsning om psykisk ohälsa och självmord. Syftet var att öka kunskapen hos allmänheten om självmord och självmordsnära beteende.

Torbjörn Rosdahl

Birgitta Rydberg

Hans-Erik Malmros

ÄRENDET OCH DESS BEREDNING

Johan Sjölander (S) har i en motion (bilaga), väckt den 3 maj 2011, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* involvera det civila samhället i form av till exempel föreningsliv, studieförbund och religiösa församlingar i en folkbildningskampanj att förebygga självmord.

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 17 augusti 2011 föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* anse motionen besvarad.

I motionen föreslås att en folkbildningskampanj bör genomföras för att förebygga självmord. Folkbildningskampanjen föreslås genomföras med hjälp av föreningsliv, studieförbund och religiösa församlingar.

Ärende i hälso- och sjukvårdsnämnden

Hälso- och sjukvårdsnämnden har vid sitt möte den 12 april 2011 § 5 (HSN 1103-0223) beslutat i ärende om "Förslag till handlingsplan nollvision suicid i Stockholms län".

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att

- godkänna principerna i handlingsplan nollvision suicid
- ge förvaltningen i uppdrag att ansvara för att verkställa huvuddelen av handlingsplanen samt att återkomma till HSN med en redovisning av uppdraget
- ge förvaltningen i uppdrag att använda de kunskaper som NASP besitter i de befolkningsinriktade insatserna
- ge förvaltningen i uppdrag att i Stockholms län implementera den metodkunskap, som efter utvärdering, framkommer i modell- projektet Noll suicid

Med hänvisning till det beslut som hälso- och sjukvårdsnämnden har fattat föreslås att motionen ska anses besvarad.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets miljöpolitiska program Miljösteg 5 har hänsyn till miljön beaktats och bedömningen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbeskrivning i detta ärende.

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 2 september 2011.

MOTION
2011-04-28

Ankom
Stockholms läns landsting
2011-05-03
Dnr. LS 1105-0701

Motion av Johan Sjölander (S) om att använda sig av en folkbildningskampanj för att förebygga självmord

Rekel IV
2011:15

Sedan 1980 har antalet fullbordade självmord i Sverige och Stockholm halverats. Det är en fantastisk utveckling. Framförallt visar den att det går att åstadkomma resultat. Ett medvetet arbete och ökad kunskap gör skillnad. Självmord kan förebyggas.

Det är viktigt att förstå att arbetet med att förebygga självmord inte är någonting som enbart har med den psykiatriska vården att göra. Tvärtom. Ska vi komma framåt mot den nollvision landstinget i bred politisk enighet tagit beslut om krävs det att medvetenheten och kunskapen om självmord och hur de förebyggs sprids också utanför psykiatrins område.

I en nyligen genomförd undersökning visade det sig exempelvis att 75 procent av alla som begår självmord hade varit i kontakt med sjukvården – inte bara psykiatrik – under en tremånadersperiod före självmordet. Det visar på vikten av att hela vårdorganisationen ökar sin medvetenhet och blir bättre på att upptäcka personer som ligger i farozonen.

Men att förebygga självmord är inte bara något för vårdorganisationen. Det finns mycket vi som vanliga medmänniskor kan göra. Ibland kan en fråga från en människa till en annan ställd i rätt ögonblick bli det som avgör skillnaden mellan liv och död. Detta är dock någonting betydligt enklare sagt än gjort. Många av oss drar oss för att fråga. Vi vet inte säkert vilka symtom det är vi ska titta efter. Frågan i sig känns obehaglig. Och dessutom blir vi osäkra på vad vi ska göra med svaret. Föreningar, religiösa samfund, studieförbund och andra typer av nätverk i det civila samhället kan då vara effektiva kanaler för att ge människor redskapen att i sin närmiljö hantera denna typ av situationer. Ett brett, involverande arbetssätt innebär också möjligheter att nå ut till grupper som annars inte är i kontakt med eller känner förtroende för vården. Runt en problematik med så tydliga kulturella undertoner som självmord blir detta extra viktigt i en mångfacetterad storstadsregion som Stockholm.

Ska landstingets nollvision kunna bli verklighet måste vi således mot ovanstående bakgrund på allvar involvera medborgare utanför vårdorganisationen. Viktigt i detta arbete är också att ta tillvara på de kunskaper som finns i brukarorganisationer som till exempel SPES – riksförbundet för suicidprevention och efterlevandestöd.

Vi föreslår därför landstingsfullmäktige besluta:

att involvera det civila samhället i form av till exempel föreningsliv, studieförbund och religiösa församlingar i en folkbildningskampanj för att förebygga självmord.

Stockholm den 28 april 2011

Johan Sjölander (S)

